

Salgótarján, 2003. december

22. szám

ÚJRA A STATISZTIKÁRÓL HAMAROSAN MEGJELNIK AZ ÚJ STATISZTIKAI SZABVÁNY

A Könyvtári Intézet idén is megrendezte a 2003. évi statisztikai adatszolgáltatással kapcsolatos értekezletét.

Az aktuális tudnivalók előtti tájékoztatást hallhattunk a közeljövőben magyarul is megjelenő Nemzetközi Könyvtári Statisztikai Szabványról. Ennek elnevezése és száma hasonló lesz a korábbihoz: MSZ EN ISO 2789, Információ és dokumentáció. Nemzetközi könyvtári statisztika.

Az új szabvány bevezetése minden bizonnyal jelentős változásokat fog okozni a statisztikai adatgyűjtés és értelmezés területén.

Csak néhány érdekesség a teljesség igénye nélkül:

- Lényeges eltérés lesz a könyvtártípusok megállapításánál, ugyanis a szabvány nem ismeri a nálunk jelenleg is alkalmazott fenntartó szerinti csoportosítást, helyette inkább a funkciót illetve a célközönséget veszi figyelembe. Nem választja el az iskolai könyvtárakat a többi könyvtártól
- A gyűjtemény vizsgálatánál nagy hangsúlyt fektet az elektronikus dokumentumokra. Erősen differenciálja az elektronikus dokumentum fogalmát. Itt nemcsak az adathordozók számát tekinti, hanem a tartalmazott dokumentumokat is.
- A jelenlegitől teljesen eltérő módon definiálja a periodikum fogalmát.
- A használat mérésénél is eltérő fogalmakat használ: pl. aktív kölcsönző, regisztrált könyvtárhasználó, változik a látogatás és a kölcsönzés fogalma, újként jelenik meg a virtuális látogató elnevezés is.
- Hangsúlyt fektet a tájékoztatásra, a beérkező kérdések és válaszok mérésére.

A felsoroltak mellett más változások is lesznek, amelyek jelentősen befolyásolják majd a statisztika jövőjét. Nem kell azonban megijedni, bár a szabvány megjelenése decemberre várható, bevezetését és gyakorlati alkalmazását megelőzi számos egyeztetés, munkabizottság, javaslat és ajánlás, amely akár évekig tartó folyamat is lehet.

A mostani statisztikát a fent említett változások lényegében nem befolyásolják. Az előző évihez képest igen kevés a változás, az is inkább a nagyobb könyvtárakat érinti majd. Ilyen például: a kurrens folyóiratok közül külön kéri a digitális formában megjelenőket kurrens folyóiratokat. Rákérdez a használók számára fenntartott számítógépek mennyiségére, és az internethozzáférések számára is.

Külön kéri a használati adatok között a távhasználat és a helybenhasználat mérését. Egyértelműbb lett a könyvtárközi kölcsönzést regisztráló táblázat megfogalmazása is.

Újdonság és kicsit már előjelzi a szabvány szellemét is, a referenz kérdések számára vonatkozó kérdés.

Az adatlaphoz részletes útmutató készült, kérem tanulmányozzák át alaposan a kitöltés előtt.

Az adatlapok postázására december közepén kerül sor. A visszaküldés határideje szokás szerint január vége lesz.

Ferik Ibolya

SZAKFELÜGYELET

November 14-én a Könyvtári Intézetbe várták azokat a kollégákat, akik részt vesznek a könyvtári szakfelügyelet munkájában.

Az értekezlet célja az volt, hogy áttekintse az eddigi eredményeket, tapasztalatokat és útmutatást adjon a továbbiakhoz.

Skaliczki Judit, az NKÖM Könyvtári Osztályának főosztályvezetője hangsúlyozta a szakfelügyelet fontosságát, kiemelte, hogy mekkora jelentőséggel bírnak a könyvtári stratégia alakítása és végrehajtása szempontjából így beérkező visszajelzések.

Kopcsay Ágnes, az NKÖM Könyvtári osztályának munkatársa a vizsgálatok jogszabályi háttérét ismertette. Emellett kitért arra, hogy első körben miért a közszégi könyvtárakban indultak meg a vizsgálatok.

Közülük nemcsak a Nyilvános könyvtárak jegyzékére jelentkeztet könyvtárakat vizsgálták, hanem más kiskönyvtárakat is, elsősorban abból a szempontból, hogy mennyire felelnek meg a nyilvános könyvtárak alapfeladatainak és alapkövetelményeinek.

2002-ben 427, 2003-ban 544 vizsgálatra került sor. A vizsgálatokat megyénként a megyei könyvtárak koordinálták.

A vizsgálatok eredményeképpen a legtöbb könyvtárban előrelépés történt. Csak néhány példa:

- a fenntartók figyelmét ráirányította a könyvtárra
- a fenntartó illetve a vizsgált intézmény megszüntette a vizsgált hiányosságokat
 - a könyvtáros helyzete (végzettség, besorolás) rendeződött
 - a nyitvatartási idő kiírásra került
 - akadálymentesítés kérdése előtérbe került
 - több könyvtár felkerült a nyilvános könyvtárak jegyzékére
 - javultak a szolgáltatások és a működési feltételek (magasabb állománygyarapítási összeg meghatározása, folyóiratelőfizetés)
 - elkészültek a könyvtár dokumentumai (SZMSZ, Könyvtárhasználati szabályzat, küldetésnyilatkozat stb.)
- segítséget jelentett a helyi könyvtári stratégia megfogalmazásához (küldetésnyilatkozat)
- alapot nyújt egy helyzetkép kialakításához

A szakfelügyeleti jelentések hatása nemcsak helyben érzékelhető, de számos kérdésben segíti a minisztérium munkáját is:

- a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetésében
- pályázatok elbírálásánál (pl. Könyvtárpártoló önkormányzat)
- intézményi összehasonlások esetén a véleményezésnél
- előkészítő anyagok készítésében

Fehér Miklós, a Könyvtári Intézet Szervezési és elemző osztályának vezetője a 2002. évi vizsgálatokat tekintette át néhány kiemelt szempont segítségével. Az egyes kérdőívi pontok mögöttes tartalmára is próbált rávilágítani.

Hangodi Ágnes, a Szervezési és elemző osztály munkatársa a **Nyilvános könyvtárak jegyzéke és a szakfelügyelet kapcsolatát** vizsgálta az eddigi tapasztalatok alapján.

- Kiemelte, hogy a vizsgálatok megkezdése pozitívan befolyásolta a jegyzékre való jelentkezést.
- A jelentkezések többnyire sikeresek, de vannak olyanok, amelyeket elutasítottak:

Okok:

- A jelentkezők nem a könyvtár alapító okiratát nyújtják be (helyette iskola, művelődési ház)
- Hibás az okirat

- Nem küldenek alapító okiratot
- Nem a fenntartó küldi be a jelentkezést

A szakfelügyeleti jelentés ténye bejegyzésre kerül a Nyilvános könyvtárak jegyzékére is, ugyanitt kerülnek korrigálásra az időközben **megváltozott vagy eltérő adatok**. Vannak azonban olyan adatok is, amelyek automatikusan nem módosíthatók, mivel ahhoz az alapító okirat módosítása szükséges.

A hivatalos név, cím, székhely, könyvtár vezetője, fenntartó változásáról, illetve az alapító okirat módosításáról a **fenntartó köteles tájékoztatni** a Könyvtári Intézetet.

A Nyilvános Könyvtárak adatbázisa a következő címen érhető el:

www.ki.oszk.hu/nyilvanos

www.nkom.hu/infoteka/konyv/tart

Nyomatott formában a legutóbbi teljes jegyzék a Kulturális Közlöny 2002/21. számában, a kiegészítések a 2003/7. számban érhetőek el. Megjelenés előtt áll a legújabb pótgjegyzék, amely a 21. számban lesz olvasható.

A Nyilvános könyvtárak jegyzékével kapcsolatos kérdéseket, a jelentkezéssel kapcsolatos információkat a Könyvtári Intézet Szervezési és Elemző osztályán Hangodi Ágnesnél lehet kérni.

Tel: (06)-1-2243-798

e-mail: hangodi@oszk.hu

Ezután három gyakorló szakfelügyelő értékelt az egyes megyék tapasztalatát.

Csongrád megyében már lezárult a községi könyvtárak vizsgálata.

A Tolna megyei kolléganő, **Antal Mária** tapasztalatai akár Nógrád megyéről is szólhattak volna. Nyilván nem véletlen, hiszen ugyanúgy sok a kistéleptülés, mint nálunk:

- A kistéleptülések könyvtárai másfajta szolgáltatásokat nyújtanak, mint egy nagyobb könyvtár
- Egyre nő a kiskönyvtárak lemaradása a városi könyvtárakkal szemben, ezen nem segítenek érdemben a központi támogatások sem. Az alaptevékenységhez szükséges költségek előteremtése is gond
- Az önkormányzatok igyekeznek megfelelő épületet biztosítani a könyvtár számára, ám ezen kívül más fejlesztés évek óta nincs
- A könyvtárak állománya nem kicsi – 3000-5000-25000 – minőségileg mégis gyenge, jórészt a 70-es és 80-as évekből származik. Kevés az új könyv, folyóirat alig van a könyvtárakban.
- Selejtezésre, revízióra és állományfejlesztésre lenne szükség.
- A szakemberellátás kedvezőbb, mint nálunk, míg Tolnában felsőfokú vagy középfokú végzettséggel rendelkeznek a könyvtárosok, emellett legalább könyvtárkezelői képesítésük is van még a részmunkaidős és tiszteletdíjasoknak is, nálunk korántsem ilyen jó a helyzet.
- Kevesen ismerik és használják az ODR-t, a könyvtárközi kölcsönzést, holott nagyban segítené a dokumentumigények kielégítésében.

Mindezen problémák mellett a kiskönyvtárak értékes és fontos tevékenységet végeznek, a helyi lakosság igényeit és érdekeit ugyanúgy szolgálják, mint a nagyobb könyvtárak. Szükséges lenne a megfelelő feltételek megteremtése, hogy ezek a könyvtárak is a könyvtári rendszer élő részeivé váljanak.

Szilágyi Irén, a Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár munkatársa kisebb és nagyobb könyvtárakat is vizsgált, működésükben és hiányosságaikban a vártnál több hasonlóságot fedezett fel:

- Könyvtári szolgáltatások minden településen elérhetőek, de igen eltérőek a működés feltételei
- Eltérőek az állománygyarapítás lehetőségei: sokhelyütt csak könyv van, másutt audiovizuális és elektronikus hordozók is találhatók
- Nem azonosak a technikai feltételek, a tárgyi feltételrendszer.
- Nincsenek mindenütt meg az alapvető szabályzatok

- Fontos lenne az önértékelés
- A könyvtáraknak információs központként kellene működniük, helyismereti, közhasznú és közéleti információkat szolgáltatva
- Bekapcsolódni a könyvtárak közötti dokumentum és információcserébe

Az értekezlet eredményes és tartalmas volt, az országos kép mellé mindannyian hozzátehetjük saját tapasztalatainkat is. Sok új információval, hangsúlyok kijelölésével a következő évben tovább folytatjuk vizsgálódásainkat Nógrád megyében is.

Ferik Ibolya

SZAKMAI NAP A KÖNYVTÁRBAN

Az Összefogás a könyvtárakért rendezvénysorozat gazdag kínálatából, amely elsősorban az olvasókat célozta meg, meg kell említenünk azt a szakmai napot is, amely sok könyvtáros kollégát vonzott könyvtárunkba.

A szakmai napot a MKE Nógrád Megyei Szervezete, a Pedagógiai Intézet Könyvtára és a Balassi Bálint Megyei Könyvtár együtt rendezte, ebből is adódik, hogy programunkat a sokszínűség jellemezte.

Délelőtti programunk vendége Bakos Klára, a MKE elnöke, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Könyvtárának vezetője volt. Örömmel fogadta a meghívást, hiszen erősen kötődik a városhoz, családjá, barátai ma is itt élnek.

A téma, amelyet előadásában vizsgált nagyon aktuális és a könyvtárak számára egyre inkább fontossá válik: a Kommunikáció. Az olvasókkal való kommunikáció napi gyakorlat, ez a terület nem annyira problémás. Sokkal inkább hangsúlyt kellene fektetni arra, hogy magunkról, könyvtárakról, könyvtárosokról is nyújtsunk információkat, mutassuk meg magunkat. Felhívta a figyelmet arra a paradoxonra, amely szerint a könyvtár bár fő információs forrás mégis önmagáról kevés és rosszul kommunikált információt nyújt.

Meg kell tanulnunk ennek módszereit, technikáit; mindez sok ismeretet, készséget és szemléletváltást is kíván. A könyvtár az információs társadalom alapintézménye.

Az új kihívások, így pl. az EU csatlakozás, rákényszerít arra, hogy másképpen jelenjünk meg. Ehhez magunknak is megfelelően kell látni, értékelni és láttatni a könyvtáros szakmát.

A mai magyar könyvtárosok szakmai tudása megvan, felkészültségük a többi EU-s országhoz viszonyítva is jó, a szolgáltatások alapjai is megteremtődtek (legalábbis a nagyobb könyvtárakban), a differencia a működési feltételekben és pénzügyi támogattságban van.

A könyvtárakban egyszerre vannak jelen a hagyományos és elektronikus információhordozók, előtérbe került az információszolgáltatás.

A könyvtárak egyre inkább rákényszerülnek arra, hogy közelítsenek a versenyszférához. Aki csak a fenntartóra támaszkodik, örök vesztes marad, hangsúlyozta az előadó. A szolgáltatást kell tudni eladni.

Ehhez nagyon fontos a kommunikáció: olyan információkat tudatni magunkról, amely a könyvtárunk fontosságát hangsúlyozza a fenntartó felé, a jelenlegi és a potenciális felhasználók felé. Ehhez szükséges az állandó jelenlét a sajtóban, a médiákban. Élünk lehetőségeinkkel, kapcsolatainkkal és használjuk azokat.

A könyvtárosok munkáját meg kell becsülni, hiszen sok ismeret, munka van mögötte. A könyvtáros ma már nem „polcológus”, hanem információs szakember, „egyetemes elme”. Tartalmat szolgáltat, tartalommal dolgozik, ez sokféle új ismeretet is megkíván: információkeresési technikák, adatbázisok használata, idegen nyelv stb.

Fontos, hogy ezeket az értékeket a felhasználó is lássa, értékelje, úgy jöjjön a könyvtárba, mintha haza jönne, váljon a könyvtár természetes életterévé, legyen ez az Ő információs forrása.

Így alakulhat ki az a társadalmi elismerés, amelyre mi könyvtárosok valamennyien vágyunk és ami minket jogosan megillet.

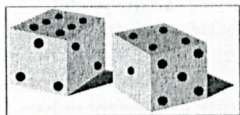
A program további részében Varga Csilla, a NMP SZI Könyvtárának vezetője megemlékezett az Iskolai Könyvtárak világnapjáról.

Ezután egy gyakorló iskolai könyvtáros, Czene Gyuláné, a Petőfi Sándor Általános Iskola örök megújuló könyvtárosa mutatta be Dobókockás könyvtárismeret című új társasjátékát, amelyet ki is próbálhattunk a gyermekkönyvtárban.

A programot könyvtárunk munkatársának, Nógrádi Béláné Erzsikének előadása zárta, amely az élethosszig tartó tanulásnak és az emberek életminőségének összefüggéseit vette górcső alá.

Tartalmas, sikeres program volt, sok továbbgondolni és megszívlelni valóval.

Ferik Ibolya

JÁTÉK A KÖNYVTÁRBAN DOBÓKOCKÁS KÖNYVTÁRISMERET

A dobókockás könyvtárismeret hagyományos társasjáték a könyv- és a könyvtárhasználat gyakorlásához. Ebből eredően elsősorban **könyvtárban célszerű játszani**. A játékmezőn jelölt „nyitott könyv” vagy „katalógusdoboz”-ra érve 100-100 **könyv- és könyvtárhasználati feladat** közül választhat a játékos. A játékosok a megoldás érdekében keresnek, kutatnak a könyvtárban. A helyes válasz után haladhatnak tovább. A játékban segíthetnek a könyvtárosok, ezzel segítik a könyvtárhasználati ismeretek elsajátítását. A megoldandó feladatok egy városi gyermekkönyvtár állományára épülnek. Amennyiben egy kisebb iskolai könyvtárban nem áll ilyen állomány rendelkezésre, ki lehet hagyni bizonyos feladatokat, vagy a helyi állományhoz lehet azokat igazítani.

A játék készítőjének „LÉPÉSEK A TUDÁSHOZ” című CD-je szintén jól használható a könyvtári munkában és az egyéni tanulásban is.

Tartalma: tanulási technikák, könyv- és könyvtárhasználat, feladatok, gyakorlatok, önkontroll az eddigi ismeretekből és játék.

A Dobókockás könyvtárismeret ára 1100,- Ft

LÉPÉSEK A TUDÁSHOZ ára 3300,- Ft

Megrendelhetők az alábbi címen:

Czene Gyuláné

3100 Salgótarján

Somogyi-Bacsó út 4.

MINDENTUDÁS EGYETEME

A Mokép Rt. megjelenteti az MTV népszerű ismeretterjesztő sorozatát. Az I-II. szemeszter anyaga már megvásárolható videokazettán.

Megvásárolható:

Mokép Videocentrum, 1054 Budapest, Honvéd u. 7.

(Tel. 3122-603,3123-671)

S Z E M L E

Etika a világhálón : diákoknak, tanároknak, intézményvezetőknek, szülőknek / Válás Péter = Vajdasági Könyvtári Hírlevél, 2003. 19. sz. 34-43. p.

Hasznos útmutatót, tanácsokat olvashatnak a szülők, diákok, pedagógusok és bárki, aki kezébe veszi Válás Péter írását.

Az Internetnek napjainkban nagyon sok ellenzője és még több híve van, így vagy úgy szinte valamennyien érintettek vagyunk a kérdésben. Ma már az egyik legfontosabb információs és kommunikációs eszközzé vált, hiszen pillanatok alatt hírek, információk tömegéhez juthatunk, vagy éppen a világ túloldalán élő barátunkkal cseveghetünk.

Mivel az Internet önszabályozó rendszer, fontos bizonyos szabályok, normák betartása ahhoz, hogy „a hálózatot a magunk és egymás öröme, épülésére használjuk fel.”

A szerző tapasztalatainak és gondolatainak összegzésével segítséget kíván nyújtani az Internet megfelelő használatához. Felhívja a figyelmet a netezés veszélyeire is, és arra, hogyan kerülhetjük el a buktatókat. Külön fejezetet szentel a szülőknek, akik gyakran aggódnak a hálón szűrőfőz gyermekeik miatt, hiszen nem tudják ellenőrizni milyen lapokat néznek, milyen kommunikációt folytatnak vadidegen emberekkel, és esetleg gyakran túlságosan is kötődhetnek a virtuális világhoz. Ezen a problémán nem segít a tiltás és az elzárás, sokkal inkább a közös böngészés és a tapasztalatok megbeszélése, valamint a stabil családi háttér és sok más értelmes, közös program kínálata.

A cikk a pedagógusok számára is hasznos útmutatást nyújt abban, hogyan használhatják a pedagógiai munkában az internetet, nemcsak informatika órán!

Nagy teret szentel a rendszergazdák szerepének és feladatainak is. A cikk végén olvasható a Közoktatási Rendszergazda Egylet etikai kódexe is.

Hasznos és nem utolsósorban érdekes olvasmány mindenki számára.

Megjelent az ODR-ről szóló jogszabály / Kenyéri Katalin = Könyvtári levelező/lap, 2003. 10. sz. 3-7.p.

Módszertani látogatások és a szakfelügyeleti vizsgálatok során gyakran tapasztaljuk, hogy sok könyvtárban nem ismerik, nem használják ki az ODR nyújtotta lehetőségeket. Bár a minisztérium szóróanyagokat készített, sőt a Könyvtári levelező/lap hasábjain rendszeresen jelennek meg ODR-rel kapcsolatos információk, mégis sok helyen – főként a kisebb könyvtárakban – nem ismerik, nem élnek vele. Elve, amely az információhoz való hozzájutás lehetőségét biztosítja a gyakorlatban, amiatt nem valósul meg, hogy az érintettek nem tudnak bekapcsolódni, vagy nem ismerik és igénylik a rendszer biztosította szolgáltatásokat. A cikk megvonja az ODR működésének eddigi mérlegét, a rendszer kialakításától a mostani rendelet megszületéséig. Részletesen vizsgálja a kérő és a szolgáltató könyvtárak feladatait és lehetőségeit az ODR-ről szóló rendelettel összefüggésben.

Az ODR lényegét és tevékenységét a cikk záró bekezdése foglalja össze:

„Az egész ODR és a jogi szabályozás célja a könyvtárhasználó korszerű, gyors, jó kiszolgálása, a vidéken élők esélyeinek növelése annak érdekében, hogy az információban gazdagok és szegények közötti szakadék csökkenjen. A könyvtár jó hely arra, hogy bárki számára hozzáférhetővé tegye a könyvtári rendszer és az Internet által nyújtott lehetőségeket, de hogy ez megvalósulhasson, még nagyon sokat kell tenni – a jogszabály megjelenése után -, most már elsősorban a könyvtárakban.”

HÍREK RÖVIDEN

SZÁZHÚSZEZER DIGITÁLIS KÖTET*

Az Amazon.com idén nyárra létrehozta a világ legnagyobb digitális könyvtárát 120.000 kötettel, azaz mintegy 33 milliónyi oldallal. A Search Inside the Book elnevezésű speciális keresővel nem csak bibliográfiai adatokra, hanem bármely szóra kereshetünk a könyvekben. Az október 23-dika óta működő rendszer a copyright és másolatvédelmi problémákat is kezeli, például csak azokat a könyveket látogathatja az olvasó, amelyekhez joga van. A világ legnagyobb internetes könyvkereskedő cége egy hét alatt kilenc százalékkal növelte forgalmát azon könyvek körében, amelyekben keresni lehet az új rendszerrel.

*forrás www.ujkonyvpiac.hu/hirek

MESE A KÖNYVESBOLTBAN

Külföldi példáról már hallottunk, ma már nálunk is létezik! A Pozsonyi Pagony gyermekkönyvesbolt, ahol az árusítás mellet számos érdekes programmal várják a gyerekeket.

„Mi a Pagony?

Mesevilág, egy elvarázsolt tisztás a felnőttek dzsungelében. Könyvek és játékok birodalma, ahol az égig érő fa tövében a kisebbek kedvükre játszhatnak, a nagyobbak olvasgathatnak. Budapest egyetlen **gyerekkönyvesboltja**, ahol a 0-14 éves korosztály és szülei a lehető legteljesebb választéket kapják a nekik, illetve róluk szóló kiadványokból. Találsz nálunk **könyvet, folyóiratot, zenei és mese CD-t, kazettát, videókazettát, diafilmet, társas- és kézműves játékokat**, valamint egyéb **ajándéktárgyakat.**”*

Forrás: <http://w3.enternet.hu/pagony>

ÚJ SZOLGÁLTATÁSOK FOGYATÉKKAL ÉLŐKNEK

1. Elkészült a MEK vakok és gyengénlátók számára fejlesztett új, vakbarát felülete a <http://vmek.oszk.hu/> címen. Mivel az idén nyáron megújult grafikus felület a vakok által már nem jól használható, ezért számukra egy külön, alternatív felületet fejlesztettek ki. Az új felület fejlesztését egy, a MEK Egyesület által nyert IHM pályázat tette lehetővé. A felületet teszttel jelleggel tették nyilvánossá, a tesztelésben részt vesz a Vakok Országos Szövetsége is.
2. A Debreceni Egyetem Könyvtára a Fogyatékosok Esélye Közalapítvány támogatásával új szolgáltatást indított, mellyel látássérültek számára biztosít pontírást (Braille-írás) nyomtatási lehetőséget, így bármilyen számítógépes formában meglévő anyagot ki lehet nyomtatni Braille írásban.
3. Internetes adattár áll a fogyatékkal élő fiatalok rendelkezésére a budapesti Motiváció Alapítvány FRISS ifjúsági szolgálatának információs honlapja. Oktatási, kulturális és szabadidős lehetőségekről nyújt információt a mozgás-, látás- és hallássérült, illetve értelmi fogyatékos fiatalok számára. <http://www.motivacio.hu/ffriss/>

DÖNTÖTT A KORMÁNY AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM STRATÉGIÁRÓL*

A kormány elfogadta a magyar információs társadalom stratégiáját, amely 19 kiemelt programra, illetve négy területre koncentrálva segíti elő e téren is Magyarország európai uniós felzárkózását – közölte Kovács Kálmán informatikai és hírközlési miniszter a kabinet szerdai ülését követő szóvivői tájékoztatón, Budapesten.

A stratégia megvalósításának költségeire még nincsenek becslések, viszont a kormány döntése értelmében minden év május végéig – elsőként jövőre – összesítik, hogy az egyes tárcák mennyit fordítottak ezekre a célokra, mit sikerült elérniük, s hol szükséges nagyobb támogatás - mondta a miniszter.

A program része, hogy 2006 végéig az európai uniós elvárásoknak megfelelően Magyarországon is biztosítani kell az állampolgárok, a vállalkozásoknak a különféle elektronikus szolgáltatásokat. Így például a személyi jövedelemadó-bevallás, az útlevél, a jogosítvány, az építési engedély intézését, a lakcímváltozás bejelentését, a társasági adó és áfa-bevallás teljesítését és új társaság bejegyzését – fejtette ki Kovács Kálmán.

Az elfogadott stratégia rendszerbe foglalja, koordinálja a feladatokat. A stratégia négy megvalósítási területe közül az egyik, hogy az igazgatás központi és helyi szerveit elektronikusan is elérhessék az állampolgárok, vállalkozások. A másik területként az infrastrukturális fejlesztéseket említette a miniszter: a hálózatfejlesztést, a harmadik generációs mobilhálózat kialakítását, a gazdaság szereplőinek felzárkózását az információs társadalom céljaihoz. A harmadik terület a tartalomszolgáltatás, a nemzeti kulturális adatok, tananyagok digitalizálása. A negyedik terület az állampolgárok digitális műveltségének javítása a felnőttek, az idősek körében is.

A stratégia célja ezen túl elősegíteni a kutatást-fejlesztést, illetve javítani az esélyegyenlőséget.

A miniszter becslése szerint 2006-ig európai uniós forrásokból támogatva 54 milliárd forint segítheti az információs társadalom eszközeivel a vállalkozások versenyképességének javítását. Ebbe beletartozik a szélessávú hálózatok bővítése, a kis- és közepes vállalkozások belső információs rendszereinek fejlesztése és az internetre kerülésük segítése. Baja Ferenc, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára az elektronikus kormányzati központ terveiről szólva elmondta: a jövő évi európai uniós csatlakozás miatt kiemelt feladat, hogy Magyarország kapcsolódhasson a közösség infrastrukturális hálózatához, rendszereihez. Elő kell segíteni az együttműködést az Európai Unió intézményeivel, és ebben a kormányzati informatikának, az elektronikus kormányzatnak alapvető szerepe van – hangsúlyozta. Jövő év végéig valamennyi tagállamban biztosítani kell az alapvető közszolgáltatások on-line elérhetőségét, lehetővé tenni a kétoldalú információáramlást. Ezt követően 2005-ben valamennyi tagállamnak szélessávú hozzáférést kell biztosítania a közhivatalok számára. Ugyancsak 2005-ben a közbeszerzések jelentős részét is elektronikus útra kell terelni, illetve a kulturális és turisztikai információk rendszerének kialakítása is erre a évre szóló feladat. Nyilvános internet-hozzáférési pontokat kell létrehozni közösségi és helyhatósági szinteken. Ennek alapján az állampolgárok rákaphatnak majd a rendszerekre, s igénybe vehetik a különböző szolgáltatásokat – mondta Baja Ferenc.

*forrás: <http://hirek.prim.hu/cikk/36348/>

Újdonsággal: három magyar "hangos könyv"-vel bővíthet az irodalmat számítógéppel, vagy CD-lejátszókról is élvezni akarók elektronikus könyvtára. Így azok is hozzájuthatnak az irodalmi élményhez, akik netán fogyatékoságuk, vagy betegségük miatt nem lapozhatják a kötetek oldalait. A hagyományos magyar szépirodalom kedvelőinek Szerb Antal Utas és Holdvilág című művét Kulka János olvassa fel. A könnyebb műfajból Agatha Christie *Gyilkosság Mezőpotámiában* című krimijét adja közre Bánsági Ildikó színművésznő. A magyar gyermekirodalom egyik remekét, a nemrégien elhunyt Janikovszky Éva *Égigérő fű* című meséjét Nagy Natália tolmácsolja. Hajós Erzsébet, a kötetek felelős kiadója azt hangsúlyozta: mindhármát úgy tördelték a szakemberek, hogy könnyen "élvezhető" legyen a hangos olvasás, vagyis olyan rövid részekre bontották a műveket, ahogy - kisebb pihenőket tartva - a könyvet lapozgatnánk. Tarján Tamás irodalomtörténész szerint reményteli új műfaj a "hangos könyv". Külföldön már hagyománya is van, nálunk azonban még nem jósolható meg, ott fog-e állni a könyvespolcokon minden könyv mellett a megfelelő, hangos CD-je is. Hogy lesz-e folytatás, az nem a kiadón, a színészekon és az írókon múlik, csakis az érdeklődésen. A még olvasni nem tudó gyerekek számára is ajánlható a hangos könyv, meg a kötelező olvasmányok súlyával küszködő diákoknak, - persze nem könyvolvasás helyett -, valamint a környező és távoli országok magyar lakosságának, akik valóban hiányt szenvednek magyar nyelvű olvasnivalóból.*

Forrás: <http://www.tv2.hu/cikk.php?cikk=100000076966>

ELINDULT A NYELVTANULÁS ÉVE

Az oktatási miniszter által meghirdetett program egyik fő célja, hogy öt év múlva minden középiskolás használható nyelvtudással hagyja el a padot. A felnőtteket adókedvezményrel és kampánnyal szeretnék rávenni idegen nyelvek tanulására.

Nyelvtudás szempontjából sereghajtók vagyunk az Európai Unióhoz jövőre csatlakozó országok között Tíz magyarból nyolc egyetlen idegen nyelven sem beszél. Megfelelő nyelvtudás nélkül sem tanulni, sem munkát vállalni nem tudunk majd az Európai Unióban. Ezért a minisztérium elkészítette a Világ-Nyelv Programot, melyre alapozva hirdette meg a Nyelvtanulás Évét.

HUMOR A KÖNYVTÁRBAN

VÁLOGATÁS A KÖNYVTÁROS MURPHY-BŐL

Ha egy férfi olvasó ábrándosan néz rád, esetleg még mond is valami kedveset, nagyon vigyázz! Az egyik olvasótermi könyv kell neki.

A könyvekből, folyóiratokból mindig a kötelező irodalomnak feladott pár oldal hiányzik. Amelyik könyvtáros azt hiszi, hogy ez véletlen, az gyógyíthatatlanul naiv.

Az az olvasó, aki pontosan el tudja mondani, mire van szüksége, az ügyes.

Aki nagyjából eligazodik a könyvtárban, az nagyon ügyes.

Aki tudja használni a katalógust, és tudja mi a fontos a katalóguscéduláról, az zseni.

Aki pedig nemes egyszerűséggel megkeresi magának, amire szüksége van, az gyaniús!

A legfontosabb könyvekkel a következők történhetnek:

- *Kilopják a legfontosabb oldalakat!*
- *Kilopják a belét, csak a borítót hagyva meg!*
- *Elloppják az egész könyvet!*

További jó csemegézést a <http://bibl.csvmtkf.hu/murphy2.htm> címen!

MAGASABB KÖNYVTÁRI KÖLTSÉGVETÉS A RECESSZIÓBAN (10 NYOMÓS ÉRV)*

- A könyvtárhasználat növekszik gazdasági visszaesés idején.
- A könyvtári munkaerő időt és pénzt takarít meg a használóknak.
- A könyvtárosok "alapvető keresőmotorok" (utalás az internetre)
- A könyvtárosok mindenkinek segítenek, és a könyvtárhasználók a legjobbat érdemlik.
- A használóknak nélkülözhetetlen szolgáltatásokat nyújtó könyvtárak megfelelő keresetet biztosíthatnak alkalmazottaiknak.
- Jobb fizetések = jobb munkaerő = jobb szolgáltatás.
- Mindenki szereti a könyvtárakat, de a könyvtárosok nem élhetnek meg a pusztaszeretből.
- A rossz gazdasági helyzet nem mentség a méltánytalan és aránytalan fizetésekre.
- Nem értékelhetjük a könyvtárakat anélkül, hogy könyvtárosait is értékeljük.
- Most legyen jobb fizetés, hogy hajtóerő lehessen a jobb időkben.

*forrás KIT 2003/42., november 12.

ECO A KÖNYVEK JÖVŐJÉRŐL

Umberto Eco nemrégiben az újjáépült Alexandriai Könyvtárban tartott előadást a könyv jövőjéről egyiptomi és külföldi hallgatóságának. Az író ... előadásában felvázolta a könyv és a könyvtárak történetét, egészen napjainkig. A prezentáció kulcskérdése azonban a sokakat foglalkoztató kérdés volt: mi lesz a könyvek sorsa a számítógép térhódításának idején. Az író szerint amellet, hogy a számítógép-használat, az internet valóban visszavetette – főleg a fiatalok körében – a könyvolvasás gyakoriságát, nem szabad megfélemedezni a komputeres adta lehetőségekről sem, mint például a hipertext vagy az e-könyvek tárolásának szinte végtelen kapacitása. Eco szerint ha az emberek tisztában vannak a számítógépek állította korlátokkal, illetve az általuk kihasználható lehetőségekkel, akkor azok jól megférnek majd a papír alapú könyvek mellett.

*forrás KIT 2003/42., november 12.

JÁTÉKKALAUZ

A Magyar Játépedagógiai és Játéktári Egyesület Játékkalauz címen negyedévente megjelenő játépedagógiai és kulturális magazint jelentet meg, amely hasznos és érdekes információkat nyújt szülők, pedagógusok és minden gyermekekkel foglalkozó szakember számára.

A Játékkalauzról és az egyesületről bővebben: a www.jatekkalauz.hu, www.mikkamakka.hu címen.

A szerkesztőségben a korábbi számok remittendái átvehető, és ha tetszik a lap 1380,- Ft-os éves díjért előfizethető.

A szerkesztőség címe:

Magyar Játépedagógiai és Játéktári Egyesület, 1055 Bp., Balaton u. 15.

Tel.: 331-4942

A szerkesztőség egyben a Mikkamakka Játéktárak Országos központja is. Lehetőséget kínálnak arra, hogy segítséget nyújtanak új Mikkamakka Játéktár vagy -sarok kialakításához. Erről bővebb információt a honlapon vagy a szerkesztőségben lehet kapni.

November 21-én a Megyeházán szakmai napot rendezett a Nógrád Megyei Közművelődési és Turisztikai Intézet. A nap vendége **HILLER ISTVÁN**, az **NKÖM minisztere** és **DR. HARSÁNYI LÁSZLÓ**, az **NKA elnöke** volt.

Dóra Ottó, Nógrád megyei közgyűlés elnökének köszöntője után Hiller István tájékoztatását hallhattuk a minisztérium fő célkitűzéseiről, törekvéseiről és eredményeiről.

A miniszter úr hangsúlyozta, hogy bár sok fontos cél és feladat lenne, egyszerre nem lehet sok dolgot prioritásként kezelni eredményesen, ezért a kultúra területen jelenleg két fő irány jelöltek ki.

Az egyik a magyar kultúra külföldi megjelenítése, a magyar értékek, szellemi kincsek bemutatása. A magyar kultúra külföldi megjelenítése gazdasági, kulturális és turisztikai szempontból elengedhetetlen. Ennek egyik állomása a közelmúltban Londonban megrendezett fesztivál, melynek további folytatása lesz Hollandiában, majd 2005-ben Oroszországban. Emellett cél, hogy a világ távolabbi országaiból (Japán, India, Kelet-Ázsia stb.) is idevonzzák azokat a turistákat, akik hosszabb időt is szívesen eltöltenének nálunk.

A másik fő terület a közművelődés és a közkultúra ügye, azaz a kultúra és a kultúrához való hozzáférés ügye. A kulcsszó és a cél az esélyegyenlőség lenne ezen a területen, de jelenleg csak a különbségek mérsékléséről beszélhetünk. Mindennek megvalósításához átgondolt politikára, elhivatottságra és kötelezettségvállalásra van szükség.

Azért is szükséges a területet kiemelten kezelni, mert az elmúlt 15 évben a közművelődés igen kis figyelmet kapott, helyette inkább az elitkultúra támogatás került előtérbe.

A kulturális minisztérium létrejötte óta gyenge érdekvégyesítési képességgel bírt. Ez a szellemiség megváltozott, helyette szisztematikus gondolkodásra, építkezésre és anyagi háttérre van szükség. A szemlélet és stílusváltás egy új belső struktúrán alapul, amely ambíciózus, felkészült, és világos, átgondolt projekteket kínál.

Ennek eredményeképp a betervezett költségvetési javaslat szerint 20 %-kal emelkedik a minisztérium költségvetése. Fontos, hogy ez az emelkedés legalább 2-3 éven keresztül hasonló mértékű legyen.

A fejlesztés annál is inkább szükségszerű, mert a közművelődés intézményhálózata bár számszerűen jelentős, minőségében azonban lepusztult, leromlott.

A kulturális intézmények maradványelven működtek, ennek oka, hogy kevés figyelem és kevés forrás jutott ezekre a területekre, emellett a szakma sem elég szervezett, az érdekeket és a teljesítményeket nem tudja érvényesíteni, képviselni.

Fontos ezért megvonni az elmúlt 15 év mérlegét és azt alapul tekinteni, innen építkezni. A kultúrának lényegesen nagyobb szerepet kell betöltenie, ehhez világos gondolkodásra, programokra, előremutató elképzelésekre és érdekvégyesítésre van szükség.

Ennek jegyében kerültek meghirdetésre a Nemzeti Emlékezet, Alfa múzeumfejlesztési program, Édes Anyanyelvünk program stb.

A miniszter úr együttműködést kért és ajánlott annak érdekében, hogy a közkultúra ügyét előre vigyük, mivel annak fontos, az emberek számára igényt kialakító szerepe van.

Harsányi László röviden ismertette az NKA elmúlt 10 évének eredményeit. Az Alapprogram tevékenysége is változik. Tudatosan törekednek arra, hogy a művészeti világ iránya helyett a befogadók felé nyissanak, ezt tükrözi új „szlogenjük” is, a „széles sávra váltunk”. Ezen törekvésükben fontosnak tartják a közművelődési és közgyűjteményi terület fokozottabb támogatását. Preferálják a programintegrációt, az együttműködést bizonyos feladatok ellátásában. Míg korábban jelentős összegekkel támogatták a folyóirat és könyvkiadást, most a forrásokat inkább a könyvtárak felé szeretnék irányítani.

Az NKA továbbra is folytatja tevékenységét eddigi eredményeire, tapasztalataira építve az új irányok mentén. Továbbra is előfinanszírozó marad; rendszerfejlesztés révén szeretnék az átutalási időket csökkenteni és a bürokratikus problémákat kiküszöbölni.

Ferik Ibolya

Az elektronikus könyvek nem egyszerűen digitalizált szövegek, hanem különleges formátumú, képernyőről jól olvasható, megfelelően tördelt állományok, melyek illusztrációt is tartalmazhatnak. A formátumok közül a két legelterjedtebb az Adobe cég Acrobat Reader nevű ingyenes szoftverével (www.adobe.com) olvasható .pdf kiterjesztés és a szintén ingyenes Microsoft Reader programmal (www.microsoft.com/reader) kezelhető .lit kiterjesztés. Ezek a körülbelül 3–5 megabájtos állományok csak saját szoftverükkel olvashatók, de a programok ingyenesen megszerezhetőek. A könyveket kínáló internetes oldalakról modemmel is körülbelül fél-egy óra alatt letölthetőek.

Az elektronikus könyvek nemcsak személyi számítógépen, hanem kézi számítógépen is megjeleníthetőek, elmenthetőek. A .lit kiterjesztésű könyvek szolgáltatásaiba beletartozik az is, hogy a szoftver ahhoz a képernyőhöz igazítja a sorok tördelését és a betű méretét, ahol megjelenítik a szöveget. Az e-könyvekben elhelyezhetünk könyvjelzőt (bármely szóra kattintva), kijelölhetünk részeket, másolhatjuk, kereshetünk a szövegben, de jegyzeteket is készíthetünk, vagy rajzolhatunk is a könyvbe, akár ki is nyomtathatjuk. Ezek a szolgáltatások főleg szakkönyvnél, tanulásnál előnyösesek.

Hol található elektronikus könyveket? Az egyik hatalmas szoftvercég oldalán (www.hpebook.hu) nemcsak hetente frissülő Garfield-képregényeket, szórakoztató irodalmat tölthetünk le, hanem klasszikus, illetve kortárs irodalmi alkotásokat is. Idegen nyelvű könyveket, szakkönyveket nagy választékban találunk a www.ebook.hu címen. A hasonló, www.e-book.hu címet az egyik legolvasottabb könyveket kiadó cég, a Magyar Telefonkönyvkiadó Társaság fejleszti. A komolyabb irodalom kedvelőinek a Magyar Elektronikus Könyvtár hatalmas adatbázisa igazi kincstár: mintegy 4700 alkotást lehet letölteni, szöveggként megjeleníteni vagy akár kinyomtatni, tudományos, irodalmi, szórakoztató műveket, lexikonokat, kézikönyveket, térképeket egyaránt. Ezek nem igazi elektronikus könyvek, inkább digitalizált dokumentumok, melyeket folyamatosan bővítenek az oldalt üzemeltető civilek.

A Neumann Ház honlapjára a szerzői jogok maximális tiszteletben tartásával kerülnek fel az irodalmi művek, a gyűjtemény hat éve érhető el a www.neumann-haz.hu címen. A több mint tízezer letölthető szöveg mellett többtucatnyi e-könyv közül tavaly Kertész Imre Nobel-díjas Sorstalansága volt a legolvasottabb mű.

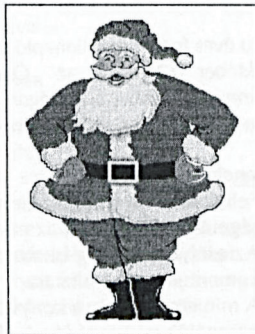
A Digitális Irodalmi Akadémia (DIA) honlapjára azoknak a magyar szerzőknek az alkotásai kerülnek fel, akiket az Akadémia tagjai maguk közé választanak, és ők vállalják a tagság feltételeit. A különféle irodalmi stílust képviselő szerzők közös jellemzője, hogy népszerűek az olvasók körében, tavaly tizennégyezerszer keresték fel az olvasók ezt a címet: www.irodalmiakademia.hu.

*forrás: <http://www.nepszabadsag.hu/Default.asp?DocCollID=143217&DocID=124876>

ITT A MIKULÁS! – JÖN A KARÁCSONY!

Az ünnepekre készülődve az ajándékok megvásárlásán és elkészítésén kívül érdemes kicsit körülnézni, hogyan is ünnepelnek a világon, milyen szokások, hagyományok vannak. Emellett érdekes történeteket, verseket is olvashatunk az ünnepről. Hasznos tanácsokat kaphatunk az ajándékvásárláshoz, készítéshez, de még az ünnepi menühöz is. Segítség lehet az iskolai, óvodai ünnepélyek megrendezésében:

www.advent.lap.hu
www.karacsony.lap.hu
www.unnep.lap.hu

Megtudhatjuk például, hogy hogyan nevezik a különböző országokban a Téliapót:

Amerikában és Kanadában: Santa Claus.

Angliában: Father Christmas

Brazíliaiban és Peruban: Papa Noel.

Dániában: Sinter Klaas.

Finnországban: Joulu Pukki.

Franciaországban: Pere Noel.

Hollandiában: Kerstman.

Japánban: Jizo.

Kínában: Shengdan Laoren.

Marokkóban: Black Peter

Németországban: Christindl.

Norvégiában: Julenissen.

Olaszországban: Befana vagy Babbo Natale.

Oroszországban: Gyed Moroz.

Spanyolországban: Papa Noel.

Svédországban: Jultomten

Vagy hogy hogyan ünneplik a trópusokon a Karácsonyt és még sok érdekességet. Kellemes böngészést a hideg téli napokon!

INGYENES HAZAI JOGTÁR AZ INTERNETEN*

Az államalapítástól napjainkig született magyar törvények ezentúl egy helyen elérhetők az interneten. A Kjk-Kerszöv által kiadott jogtár ingyenesen használható.

A cég a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében tartott rendezvényen jelentette be, hogy ingyenesen és mindenki számára hozzáférhetővé tette honlapján az összes eddigi magyar törvényt. – Az egyedi grafikákkal illusztrált tudásbázis alapján bárki áttekintheti természetesen a mai jogszabályokat is, de érdekesebb, hogy a történelmi események tényleges törvényi háttérét kutathatjuk, nevezetesen korszakok szerint, uralkodókra bontva – tájékoztatott Jablonszky László főszerkesztő.

A közel tízezer törvény – a Szent István által alkotottaktól a most elfogadott adócsomagig – magáncélú, tudományos, kutatási, oktatási és ismeretterjesztő célokra szabadon felhasználható.

<http://www.complex.hu/1000>

*forrás: <http://www.origo.hu/techbazis/internet/20031124ingyenes.html>

„HANGOSKÖNYVTÁRAK MAGYARORSZÁGON TAPASZTALATOK, PROBLÉMÁK, MEGOLDÁSOK”

A 120 éves fennállását ünneplő szegedi **Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár** adott otthont 2003. október 13-14-én, az „Összefogás a könyvtárakért” rendezvényeihez kapcsolódva, a „Hangoskönyvtárak Magyarországon – tapasztalatok, problémák, megoldások” című országos konferenciának. Mely egyben a „Fogyatékkal Élő Személyek Európai Éve” programjaihoz is csatlakozott.

A konferencia célja:

- Felhívni az egészséges társadalom figyelmét a látássérültek könyvtári ellátásának lehetőségeire, problémáira, az érintettek által jelentkező igényekre
- Az esélyegyenlőség biztosításához szükséges, a könyvtárak által nyújtható eszközök, dokumentumok bemutatása
- A minisztériumok, a könyvtárak, az érdekvédelmi szervezetek és a látássérült könyvtárhasználók párbeszédének elindítása

Szőkefalvi-Nagy Erzsébet, a Somogyi-könyvtár igazgatójának megnyitója után **Dr. Bartos Éva** (OSZK Könyvtári Intézet, osztályvezető) tartott előadást „*Esélyek és hátrányok a könyvtári ellátásban*” címmel.

Előadásában elmondta, hogy 2003 a fogyatékkal élők éve.

A rendszerváltás után, illetve a kilencvenes évek végére elindult egy feltételrendszer kialakulása, kezdtek megteremtődni azok a feltételek, melyek korábban hiányoztak. Esélyegyenlőséget kell biztosítani minden állampolgárnak, ennek külön nyomatékot ad az, hogy ma már külön kinevezett minisztere van az ügynek. A 2004-es uniós csatlakozást tekintve pedig meg vannak a külső kényszerítő erők is (EU-normák), melyeknek meg kell felelni.

A könyvtár kulcsintézmény az esélyegyenlőség létrehozásában, megteremtésében. Ezt bizonyítani tudja, és bizonyította is már az évek folyamán. Hiszen már a hatvanas évek elejétől beszélhetünk a hátrányos helyzetűek könyvtári ellátásáról, bár az is igaz, hogy ekkor még nem voltak meg a kellő feltételek. A nyolcvanas években hiányzott a szakmai módszertani kidolgozás, a jogi szabályozások, ez a probléma a 90-es évek elején kezdett megoldódni. Többek között ekkor fogadták el a 93. évi szociális törvényt.

Az 1997-es könyvtári törvény pedig már kimondta: hozzáférést kell biztosítani mindenki számára. Természetesen a mi szemléletünknek is változnia kell, ha új alapokra akarjuk helyezni a tevékenységünket, elébe kell menni az igényeknek. Ez speciális dokumentumok, eszközök beszerzését, speciális szolgáltatások bevezetését és nem utolsósorban speciális felkészültséget jelent. Mindezeket a tevékenységeket hozzáférhető formában, illetve úgy kell megszervezni, hogy azok érzékelhetővé, értelmezhetővé váljanak a rászorulóknak számára.

Ahogy a feltételek egyre jobban javulnak elvárható, megkövetelhető tevékenység lesz a könyvtárakban a hátrányos helyzetűek könyvtári ellátása, bele fog tartozni az intézmény értékelésének egészébe, a statisztikába, fejezte be előadását Bartos Éva.

A következő előadó **Parai Sándor** (MVGYOSZ, stúdióvezető) volt, aki a magyarországi hangoskönyvellátás helyzetéről, nehézségeiről, eredményeiről beszélt

A hangoskönyv ellátásban nagyon fontos szerepet tölt be a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége stúdiója. Ennél a dokumentumnál elsődleges szempont az érthetőség és minőség. Megismerkedhettünk a hangoskönyv készítés folyamatával, illetve azt is megtudtuk, hogy 2001-től már digitális úton történik a rögzítés. A gyártás időigényessége miatt azonban egy évben csak egy megjelenés lehetséges. A gyártósor Soros Györgytől származik és a további fejlesztések is az ő nevéhez, támogatásához fűződnek.

A rendelés ma már Interneten is megoldható, illetve a KELLO jegyzékéről.

Több kiadó is elkezdett foglalkozni a hangoskönyvek forgalmazásával, például:

- TITIS Tanácsadó Kft. (Hangosregény CD-n, MP3-as tömörítés)
Agatha Christie, Szerb Antal, Janikovszky Éva
- Kossuth Könyvkiadó (CD)
Örkény István, Janikovszky Éva, Csukás István

Molnár Mária (Somogyi-könyvtár, osztályvezető) *„Hangoskönyvtár Szegeden és a könyvtárban működő Vakok Klubja”* címmel egy kis történeti áttekintést nyújtott.

Megtudhattuk milyen fantasztikus hozzáállással, lelkesedéssel, szabadidőt nem kímélve jött létre Szegeden a nyolcvanas évek elején egy szolgáltatás, mely ugyanolyan örömet szerzett a könyvtárosoknak, mint a rászorulóknak. 1989. október 6.-án hozták létre a Klubot, melynek néhány tagja a konferencián is jelen volt, ők is elmondták tapasztalataikat, tanácsaikat, megfigyeléseiket.

A néha rendkívüli élményeket (pl. bűvárkodás) hallgatva egy olyan közösség jelent meg szemünk előtt, ahol tudtuk életre szóló barátságok kötődtek a tagok és a könyvtárosok között.

Klimász Sándorné (MVGYOSZ Csongrád Megyei Szervezete, titkár) *„A látássérültek érdekében Csongrád megyében”*.

Előadásából megismertük az országos szervezet felépítését. A központi irányítás alá 19 megyei szervezet tartozik. A küldöttgyűlésbe választott tisztségviselők határozzák meg a legfontosabb feladatokat (látássérültek képvisellete, szociális segítség stb.), melyeknek, mint mondta, akkor van értelme, ha tartalommal telítődnek.

Ma kb. 42.000 regisztrált tagja van a szövetségnek. Hangosanyaggal, ösztöndíjjal járul hozzá a tanuláshoz. Több tanfolyamot is szervez. Elemi rehabilitációs munka keretében a kisgyerekeket megtanítják, hogyan használják kezüket, szemüket. Ehhez a feltételek sajnos sokszor hiányoznak (tanár, eszköz stb.). A szövetségen belül irodalmi és zenei csoportot is szerveztek.

A látássérültek munkalehetőségei is elkeserítőek. Kemény magánharc, hogy végzettségnek megfelelő munkájuk legyen. Sajnos hiába vannak a számítógépes és egyéb képzések számukra, ha a társadalom még mindig nincs kész a fogyatékos emberek foglalkoztatására, befogadására. Ugyanakkor Klimász Sándorné szavait idézve: *„A sorstársaknak is mindent meg kell tenni, annak érdekében, hogy a társadalom olyan legyen, amilyennek szeretnéd.”*

Dr. Kaliczki Judit sajnos nem tudott eljönni a konferenciára, de helyette egy nagyon jól átgondolt, felépített diplomamunkával ismerkedhettünk meg *„A vakok információszerzésének lehetőségei”* címmel Várhelyi Esztertől.

A fogyatékoság fogalmából kiindulva eljutottunk az esélyegyenlőség biztosításának fő területeihez: törvények (1997, 1998); magyar alkotmány (66.§); érdekképviseleti szervek; társadalom; könyvtár. A könyvtár, mint a szellemi szabadság kapuja „segédeszköz” az információs folyamatban. A vakok információszerző helyszíne a speciális könyvtárak (Braille könyvtár, hangoskönyvtár) mellett, többek között a közművelődési könyvtárak. A rendelkezésükre álló információs eszközök a Braille írásos dokumentumok, hangoskönyvek, számítógép.

Felmerült az a probléma is, hogy vajon visszaszorítja-e az Internet a hangoskönyveket. Az igen mellett szól több érv is:

- Előállítása időigényes
- Gyors elhasználódás
- Versek, ifjúsági könyvek csekély száma
- Nehéz kezelhetőség
- Helyigény
- Aktualitás hiánya

Mégis úgy gondolom, hogy ez a folyamat, ha be is következik nem mostanában lesz. Hiszen, sajnos kis hazánkban még a nem hátrányos helyzetű háztartásokban sem természetes a számítógép jelenléte (anyag okok miatt), hogy az Internet jelenlétéről ne is beszéljünk. Reméljük ez az Európai Unióba való belépés után változik.

Az előadás végén megismerkedhettünk egy újabb dokumentumfajtaival, a digitalizált hibrid hangoskönyvvel, röviden **DIGI BOOK**-kal.

Lényege: a felvett hanganyag (digitalizált emberi hang) a könyv frott változatával együtt a CD-re kerül. Olvasóprogrammal meghallgatható, illetve Braille kijelzőn el is olvasható.

Előnye: a könnyű használat; keresési lehetőség szavakra; idegen kifejezések betűzése; a felolvasás sebessége állítható; lehetőség a lábjegyzetek felolvasására. Képnél jelez és elmondja, hogy mi van rajta.

Az előadásokat követően a meghívott résztvevők röviden beszámoltak a saját megyei könyvtárunkban meglévő hangoskönyv-állományról, a könyvtárunkban működő klubokról, látássérülteknek szervezett rendezvényekről, a fogyatékos helyi szervezetekkel való kapcsolatáról, és tapasztalataikról.

A konferencia tartalmas volt, nagyon jó hangulatban telt és már ideje is volt, hogy ezen a speciális területen dolgozók hosszú idő után, újra összejöjjenek, illetve az újakkal személyesen is megismerkedjenek, kicseréljék tapasztalataikat, ötleteiket. Reméljük, nem kell ilyen sokat várni a következőre.

Végül egy Várhelyi Esztertől vett idézettel zárom beszámolómat:

„A vakság igazi problémája nem a látás hiánya. Az igazi probléma a meg nem értés és a létező információk elérésének hiánya.”

Kapás Tünde

SIKERESK A „LÉLEKPENDÍTŐ” PROGRAMOK

A Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtári Kollégiuma anyagi támogatásának köszönhetően idén is sikerrel zárult könyvtárunk kistelepléleses szolgáltató programja.

A Varietas Pódiumszínház műsorait – kérésüknek megfelelően – Ecseg, Szügy, Patak, Nagyoroszi, Dejtár, Romhány és Vanyarc könyvtárai-iskolái fogadhatták a gyerekek legnagyobb örömeire.

B. Horváth István előadóművész rendhagyó, zenés irodalomóráit Berkenyén, Nógrádkövesden, Kozárdon, Mátranovákon és Szirákon láthatták, hallhatták a településeken és a környező falvakban élő óvodás és iskolás korú gyerekek.

A programokat fogadó helyekről: önkormányzatoktól, iskoláktól és könyvtáraktól számos pozitív visszajelzés érkezett, melyet ezúton is köszönünk. Szintén köszönetet mondunk a programsorozatban fellépett előadóművészeknek, mert példás közreműködésük nélkül ennyi településnek nem tudtunk volna programot biztosítani.

Örülünk, hogy ismét segíthettük az önkormányzati könyvtárak irodalmat, olvasást népszerűsítő, a gyerekek érzelmi intelligenciáját segítő törekvéseit.

Elnézést kérünk azoktól, akiknek már nem tudtuk a kéréseit teljesíteni. Velük együtt bízunk abban, hogy jövőre is lesz lehetőségünk pályázni.

Cyertvainé Szorcsik Angéla

A HÁZI KÖLCSÖNZÉSRŐL EGY KICSIT BŐVEBBEN

Sok-sok évvel ezelőtt, még a rendszerváltás előtt a KISZ „fénykorában”, volt egy olyan szolgáltatósa a megyei könyvtárnak, amely keretében könyveket vittünk idős, beteg, mozgáskorlátozott, gyengélnélő olvasók számára otthonukba. Tehát azoknak, akik betegségük vagy koruk miatt nem tudták felkeresni a könyvtárat.

Vagy ők vagy hozzátartozójuk felhívta az ezzel foglalkozó kollégákat telefonon, bediktálta mit szeretnének olvasni. A régóta ismert olvasóknak viszont a reggeli soroláskor már automatikusan tettük félre az őket érdeklő műveket. Azon a napon amikor a könyvtár zárva volt, ketten, hárman elvittük a kért vagy ajánlott könyveket. Sokszor szinte már családtaggá váltunk. Magányos, beteg emberek még arra is megkértek bennünket hozunk egy liter tejet vagy vegyük ki a gyógyszereiket. Ezeknek az embereknek nehéz elnyerni a bizalmát, nekünk mégis sikerült. Szerettünk hozzájuk járni.

Ezt a tevékenységet a KISZ titkár fogta össze és a fiatalok vállalták a könyvek kiszállítását. A KISZ megszűnésével, a többszöri létszámleépítésekkel ez a szolgáltatás teljesen megszűnt.

Főiskolai osztálytársam mesélte, hogy a miskolci megyei könyvtár újra indította ez az egykor ott is nagy népszerűségnek örvendő házi kölcsönzést, és igen nagy a lelkesedés mind a könyvtárosok, mind az olvasók részéről. Vezetőimnek említve a miskolci példát közösen elkezdtünk gondolkodni a megvalósításon. Ehhez kapcsolódva több sikeres pályázatunk volt ebben az évben, amely az esélyegyenlőség jegyében a hátrányos helyzetű olvasóknak nyújt segítséget. Így például sikerült kezeltetés magnókat vásárolnunk a vakok és gyengélnélők számára készített „hangos könyvek” használatához. Ezeket a technikai eszközöket is kölcsönözhetnének akár az idősek számára is.

Körvonalazódtak a tervek és megkezdtük a propaganda munkát.

Hol tartunk most?

Készültek szórólapok, melyeket a városban minden fontos helyen elhelyeztünk.

Főlvettük a kapcsolatot a Vakok és Gyengélnélők Nógrád Megyei Szövetségével, a Mozgáskorlátozottak Egymást Segítő Egyesületével. Sajnos ezen a területen nem nagyon volt még ez idáig jelentkező.

Megkerestük ötletünkkel a Salgótarjáni Egészségügyi és Szociális Központot, ahol örömmel segítettek abban, hogy mely nyugdíjas klubokat keressük fel. Kaptunk címeteket, neveket, telefonszámokat. Az igazgatónő hosszútávra tervezi együttműködésünket. Sikerült egy lelkes szociális munkást találnunk, aki vállalta az összekötő szerepét.

Most próbáljuk összehangolni az időpontokat, amikor is meglátogatnánk a nyugdíjas klubokat, vinnénk magunkkal könyveket, videókazettákat, hangos könyveket, magnókat. Szeretnénk a majdani használóknak bemutatni, mit is adhat nekik a házi kölcsönzés.

Reméljük megtetszik majd kínálatunk, sokan fognak élni ezzel a könyvtárunk által nyújtott régi – új szolgáltatással.

Holtai Zsuzsanna

SAKFEÜGYELET

2004-ben is folytatódnak megyénkben is a szakfelügyeleti vizsgálatok. Előzetes terveink szerint a következő könyvtárak vizsgálatára kerül sor a jövő évben:

Alsótd, Felsőtd, Bokor, Kutasó,
Becske, Galgaguta, Csitár, Huguag,
Debercsény, Sente, Drégelypalánk,
Polyvece, Horpács, Pusztaberki,
Herencsény, Cserhátsurány,

Karancskesz, Karancslapújtó.
Nógrádkövesd, Szécsénke,
Szécsényfelfalu, Szalmatercs,
Magyargéc, Nógrádmegyér.

ÖSSZEFOGÁS A KÖNYVTÁRAKÉRT A BALASSI BÁLINT MEGYEI KÖNYVTÁRBAN

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség együttműködve a többi könyvtári szervezettel 1995-ben kezdte meg először az Összefogás a könyvtárakért elnevezésű akciót. A cél az volt, hogy rendezvénysorozatokkal, programokkal teremtünk hagyományt, hogy két évente októberben 2–3 hét legyen a könyvtáraké, a könyvtárosoké, legyen lehetőségünk megmutatni értékeinket, szolgáltatásainkat.

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár 2003-ban is gazdag programokkal csatlakozott ehhez a felhíváshoz.

Mi könyvtárosok úgy érezzük, hogy a társadalomnak szüksége van a könyvtárakra, hiszen nekünk kell kiszolgálni a társadalom információs igényeit, megfelelni a kor követelményeinek. Ehhez olyan könyvtárak és szolgáltatások kellene, melyek eleget tudnak tenni az olvasói elvárásoknak. Az összefogás nálunk, Nógrádban 2003 októberében az olvasókért történt. Ők hálás meglepéssel szölk az ingyenes Internet lehetőségről, a megbocsátás hetéről, örültek az Internet tanfolyamnak, elismerően szölk az Európa klub rendezvényéről, a leselejtezett könyveink között nagy buzgalommal válogattak. Gyermekek részlegünkben és a zenei különgyűjteményünkben is nagy volt a forgalom ez idő alatt.

Gyermekek és felnöött egyaránt megtalálta a maga szolgáltatását és programját október 15–31. között könyvtárunkban.

Az iskolai könyvtárak 5. Világnapját könyvtárunk a Pedagógiai – Szakmai Szolgáltató Intézettel együtt szervezte meg a megye könyvtárosainak, pedagógusainak azzal a céllal, hogy felhívja a figyelmet az iskolai könyvtárak kulcsfontosságú szerepére, és arra is, hogy az iskolai könyvtáraknak szerepet kell vállalni abban, hogy felkészítse diákjait az egész életben át tartó tanulásra is.

Programjaink, rendezvényeink, törekvéseink hiábavalók lettek volna, ha olvasóink nem mutatnak érdeklödést, nem használják ki felajánlott szolgáltatásainkat. Használóink nem csak örömmel jöttek hozzánk, hanem „Gondolatok a könyvtárról” címmel írásba is adták véleményüket arról, hogy mit gondolnak Ők a Balassi Bálint Megyei Könyvtárról 2003 végén, a leépítések időszakában. Íme néhány olvasói vélemény:

„A könyvtárban dolgozó munkatársak nagyon segítökészek, bármilyen problémával lehet hozzájuk fordulni, szívesen segítenek.”

„Mind a szolgáltatással, mind az itt dolgozó munkájával elégedett vagyok. Szeretném viszont a továbbiakban, ha az újonnan megjelent könyvekből bővebb választékkal rendelkezne a könyvtár.”

„A véleményem pozitív. Ez vonatkozik a szakmai tudásra és az emberi magaviseletre is.”

„Mivel külföldi állampolgár vagyok, csak a szlovák könyvtári viszonyokat ismerem. A salgótarjáni könyvtár minden támogatást megér.”

„Segítökész, az olvasók kérelmeit megoldani akaró, udvarias ügyintézés jellemzi a munkát, a megoldást akaró viszonyt. A véleményem csak pozitív elemzést, eredményeket takar. Csak így tovább.”

Úgy gondoljuk, hogy munkánk nem hiábavaló, törekvésünket összefogással vagy anélkül vizsgálja az a 13.000 olvasó, aki naponta érzi a könyvtár mással nem pótolható szerepét a XXI. században, útban Európa felé.

Menichné Molnár Éva

Számos hasznos linkgyűjtemény található a Startlap kínálatában. Többet már korábban is ajánlottunk, most is szeretnék néhányat ismét ajánlani:

A www.konyv.lap.hu és a www.konyvtar.lap.hu mellett érdemes meglátogatni a www.konyvkoteszet.lap.hu-t is, ahol a könyvkötészet technikája, alapanyagok stb. mellett számos érdekes olvasmányt találhatunk. Különösen a könyvtároshallgatók és a könyv- és könyvtártörténet iránt érdeklődők örülhetnek azoknak a linkeknek, amelyek révén teljes szöveggel olvashatunk sok könyvtörténeti témájú könyvet: Pl.:

Madas Edit – Monok István: A magyar könyvkultúra 1730-ig

Fitz József: Magyar könyvtörténet 1711-ig

Várkonyi Nándor: Az írás és a könyv története

Kalmár Péter: kétezer éves papír stb.

Tevan Andor: A könyv évezredes útja

Ezek mellett szép lapokat találhatunk a középkori kódexekről vagy a régi magyar könyvművészetről. Képeket nézegethetünk régi kötésekről, láncos könyvekről és még sok más érdekességről.

www.olvasas.lap.hu

Nem új lap, mégis vannak olyan linkek, amelyek számunkra hasznosak lehetnek. Külön kiemelve szerepelnek a biblioterápiáról szóló cikkek (nemcsak magyarul)! Emellett olvashatunk olvasással, olvasástanítással, és olvasásszociológiával foglalkozó írásokat. Érdemes megnézni az írással és írástörténettel foglalkozó hivatkozásokat is, amelyek szintén a Magyar Elektronikus Könyvtárba vezetnek. Itt olvashatók teljes szöveggel többek között Jakó Zsigmond és Radu Mandolescu könyve is, A latin írás története. Elektronikus folyóiratok és könyvek, könyvgyűjtemények is elérhetők erről az oldalról.

Link vezet a Neumann-ház új kezdeményezéséhez, a www.olvasnijo.hu lapra, ahol magyar klasszikusok gyermekeknek szóló művei találhatók. A szövegek mellett hanganyag, diafilm, animáció és videó is található. Reméljük a kínálat egyre bővül majd.

A www.digitalizalas.lap.hu digitalizálási projektekről, módszerekről, technikákról és az ezzel foglalkozó cégekről nyújt információkat, emellett elérhetők digitalizált szövegek, térképek, virtuális kiállítások, és egyéb érdekességek is.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: FERIK IBOLYA

EGY VÁROS - EGY KÖNYV

Immár második alkalommal rendezték meg Bécsben az Egy város – Egy könyv akciót, melynek vendége idén Kertész Imre volt. Ennek keretében a bécsiek 100 ezer példányban ingyen juthattak hozzá az író Lépérsről lépésre című művéhez, amely nem más, mint a Sorstalanság című regényből készült forgatókönyv. Az ajándékkönyvhöz könyvesboltokban, könyvtárakban és oktatási intézményekben lehetett hozzájutni. Az akciót „Az egész város olvas” mottóval hirdették meg. Ezalkalommal több közönségtalálkozót és felolvasást is tartottak az író műveiből.

KEDVES KOLLÉGÁK!

Év vége van, még az idei feladatokat próbáljuk lezárni, a végére járn elintézetlen ügyeinknek. Gondolatban azonban valamennyiünkben felmerül a tervezés, hogyan tovább jövőre.

Módszertani munkánk megújításához, megtervezéséhez szeretnénk a kollégák segítségét kérni. Látjuk, tapasztaljuk, hogy az eddig működő tevékenységek mellett – ellátóközpont, nemzetiségi munka, információközvetítés, képzés stb. – a helyszíni segítségnyújtásra is szükség lenne. Ahhoz szeretnénk kérni a véleményeket, kéréseket, hogy mely területeken lenne igény a változtatásra. Továbbképzéseink megszervezéséhez is örömmel fogadnánk témajavaslatot.

Konkrét kéréseket, megkereséseket is várunk, kinek milyen területen, milyen szakmai kérdésben lenne információra, szakmai tanácsra szüksége. Kérjük, könyvtárosváltáskor is értesítsenek bennünket, hogy az új könyvtárosok betanításában segíthessünk.

Várjuk tehát mind a régi, mind az új könyvtárosok javaslatait, kéréseit, kérdéseit a módszertani osztály címére:

írásban: BBMK, Salgótarján, Kassai sor 2.
telefonon: (32)416-777/118 mellék
e-mailen: ibolya.ferik@bbmk.hu címen.

KÖNYVTÁRUNK ÜNNEPI NYITVA TARTÁSA A KÖVETKEZŐKÉPPEN ALAKUL:

December 13. (szombat)	10.00-16.00 óráig teljes nyitva tartás
December 22. (hétfő)	10.00-16.00 óráig teljes nyitva tartás
December 24. (szerda)	pihenőnap
December 27. (szombat)	9.00-13.00
December 29. (hétfő)	10.00-16.00 óráig teljes nyitva tartás
Január 2. (péntek)	pihenőnap

*Kellemes karácsonyi ünnepeket
és sikereiben gazdag
boldog új évet kívánunk!*

Megjelenik: alkalmanként 45 példányban
Fk.: Balassi Bálint Könyvtár - MKE Nógrád Megyei Szervezete
Szerkeszti: Balassi Bálint Könyvtár Módszertani osztály
Cím: Balassi Bálint Könyvtár 3100 Salgótarján, Kassai sor 2.; Pf. 18
Telefon: 32/416-777 (20-as mell.)